

VÍKEND V ČECHÁCH

in.ihned.cz/cr

Třeštské betlémy, které jsou vystaveny v Jindřišské věži v Praze do 2. února, se odlišují od ostatních už stavbou scény. Jednak hloubkou betlému, jeho prostorovým členěním a hlavně modelací krajiny z pařezů samorostů a jiných živých přírodnin, třeba mechu.

Do Jindřišské věže

Papírové figurky se v Třešti na česko-moravském pomezí vyráběly už na počátku 19. století. Jako první betlémář proslul soukeník a kronikář František Jabůrek. Založení továrny na vyřezávaný nábytek a hodinové skříně po roce 1860 ovlivnilo také betlémáře. S vyřezávanými postavičkami přišel truhlář Matěj Suchý a po domech vznikaly betlémy.

Každoročně na Vánoce prochází návštěvníci městem s mapkou v ruce od jednoho betlému ke druhému. Jsou typické, vyzdobené i samorosty a kůrou ze stromů, kterou stavitelé získají už v létě. Kastelánku pražské Jindřišské věže Lucii Dolčí okouzly natolik, že některé spatříme na výstavě ve třetím a čtvrtém patře. Pět betlémů zapůjčených od Spolku třeštských betlémářů (největší o délce 6,7 metru) zabírá celou stranu renovované věže. A objevíte zde i betlém, který si lze koupit.

Do původní zvonice u kostela sv. Jindřicha a Kunhuty chráněné památkáři, která v kamenné podobě pochází z roku 1579, při rekonstrukci vestavěli „druhou věž“. Vznikl tak víceúčelový prostor vhodný nejen pro výstavy a další kulturní akce, ale rovněž k posezení. V letošním roce je posledním zastavením třeštské betlémské cesty. „Nebo prvním – záleží, kde začínáte,“ dodává kastelánka.

Boom v císařské režii

Za betlémy „může“ svatý František z Assisi. V roce 1223, tři roky před svou smrtí, postavil v jeskyni nedaleko Greccia v Umbrii jesle. Vystlal je senem, uvázal k nim živého osla a volka a odsloužil mši. Bylo to neobvyklé, do té doby byl Ježíšek zobrazován v bohatství a přepychu. Začala tak vznikat tradice, která do dnešní podoby měla ještě daleko.

V roce 1562, v době, kdy k nám přicházejí jezuité, jsou jesle zaznamenány v Praze, odkud se šířily po kostelech ve zbytku Čech. Josef II. je v rámci svých zákonů vykázal z církevních prostor a dal tak podnět k zesvětštění a zlidovění tradice do podoby, jakou ji známe dnes. ■

RICHARD GRÉGR

Foto: autor

Jak se tam dostat

- **Vlastivědné muzeum** pro Vysoké nad Jizerou a okolí, dr. Karla Farského 130, Vysoké n. J., tel.: 481 593 118. Otevřeno denně mimo pondělí 8.30 – 12, 13 – 16 h
- **Vodsedálkův betlém:** Staroveská 199 (proti bývalé továrně). Z vysockého náměstí sejďte od cukrárny Bachtíkových dolů asi 800 metrů. Kontakt: Miloslav Vodsedálek, Sadová 175, Vysoké nad Jizerou, tel.: 721 640 360
- **Slavíkův betlém** ukazují manželé Poloprutských, Vysoké nad Jizerou – Stará Ves 19, tel.: 481 593 609. Pokračujeme od Vodsedálků na silnici dolů až k pomníku padlých, kde vystoupáme 300 metrů ke garážím a sejďme kousek doleva. Oba lze vidět celoročně.